

Kinderen brengen echtheid in het theater

BOULEVARD In het theater bestaat een groeiend subgenre van professionele voorstellingen met kinderen. Tijdens het Bossche theaterfestival Boulevard, dat donderdag van start gaat, kunnen 'grotemensentema's' letterlijk **door de ogen van kinderen** bekeken worden.

tekst Sara van der Kooij

Zoekend kijkt het jongetje om zich heen. 'Mama? Papa?' roept hij, steeds harder. Als blijkt dat zijn ouders echt niet komen, gaat hij tegen een muur geleund staan snikken. Wie deze korte scène ziet uit de theatervoorstelling 'Hoe de grote mensen weggingen en wat er daarna gebeurde' (8+) (regie van Jetse Batelaan), raakt gemakkelijk verward. Want dit is geen acteur, dit is een kind. Een kind dat zo juist nog tussen het publiek zat. En toch speelt dit kind toneel, nu op het grote podium van de schouwburg. Of toch niet?

Kijken naar toneelspelende kinderen kan een verwarrende maar ook een louterende ervaring zijn. Steeds vaker maken professionele regisseurs voorstellingen met kinderen voor een (deels) volwassen publiek. Het Bossche theaterfestival Boulevard, dat donderdag van start gaat, presenteert enkele van dit soort voorstellingen waarin 'grotemensentema's' door kinderen uitgespeeld worden.

Naast 'Hoe de grote mensen weggingen...' is de voorstelling 'Mona' te zien, een solo door een meisje van tien jaar in regie van Alexandra Broeder bij NTJong met Jeugdtheaterschool Rabarber. Batelaan en Broeder werken graag met kinderen omdat – anders dan bij professionele acteurs, zo stellen zij – hun eigen persoonlijkheid en kwetsbaarheid altijd in hoge mate zichtbaar blijft. Ze zetten de kinderen zo in dat deze als het ware een projectiescherm vormen voor de ideeën, associaties en herinneringen van het volwassen publiek.

Waar 'Mona' wordt gespeeld door een tot in de kleinste details geïnstrueerd meisje, staat in 'Hoe de grote mensen weggingen...' een groep onvoorbereide kinderen op het podium. Op hun eigen manier gaan beide voor-

stellingen over de vrijwel onverwoestbare overlevingskracht van kinderen. Alexandra Broeder wilde al langer een solovoortelling met een kind van een jaar of tien maken. "Wat doet het met het publiek als je zo tot een kind moet verhouden?", vroeg ze zich af. "Is het mogelijk om een kind een spanningsboog van ruim een uur te laten trekken? Voor die vorm, maar ook vanwege het thema van een kind in een onveilige thuissituatie, vond ik het belangrijk om wel met een bestaande tekst te werken. Dat er een artificieel kader is, geen therapeutisch gedoe. Daarom heb ik Griet Op de Beeck gevraagd om een solo te schrijven, naar aanleiding van haar boek 'Kom hier dat ik u kus'. Zij weet woorden te geven aan de wijsheid van kinderen en hun binnenwereld heel goed invoelbaar te maken. Het ontroert me hoe kinderen kunnen reflecteren op het gedrag van volwassenen om hen heen. Vaak is wat ze zeggen heel raak. Het blijven echter ook kinderen die dingen verklaren of bezweren vanuit een kinderlogica en een loyaliteit aan de volwassenen. Die dubbelheid raakt mij. En Griet Op de Beeck geeft daar op een heel rake manier een inkijkje in."

Horrorachtig

Eerder liet Broeder vaak kinderen op het toneel zien die zich niet gedroegen als kinderen, die een zekere horrorachtige uitstraling hadden. Dat is bij 'Mona' anders.

Broeder: "Het wordt zo kaal mogelijk; alleen het meisje, het verhaal en het publiek. Zij vertelt met haar eigen fysiek, kracht en kwetsbaarheid. Hierdoor kun je bijna niet anders dan je overgeven aan dat tien jaar oude kind."

Jonge kinderen die in de enorme ruimte van de schouwburg een voorstelling dragen, dat werkt al snel ontroerend. En zo komt de vraag hoe weerbaar kinderen eigenlijk zijn al gauw naar boven. Voor Jetse Batelaan is dit een kernvraag, want in 'Hoe de grote mensen weggingen en wat er daarna gebeurde', nemen kinderen uiteindelijk

het heft in eigen handen en veroveren het theater.

Batelaan: "Ik werk vaak met kinderen op het toneel, alleen de mate waarin ze meedoen, verschilt nogal. In deze voorstelling nemen de kinderen de macht echt in handen, dus dit is een overtreffende trap. Het verhaal gaat over een middeleeuws dorp waar een ziekte heerst die maakt dat ouders hun natuurlijke liefde voor hun kinderen verliezen, en daarom maar hun spullen op een kar laden en vertrekken. De kinderen uit het dorp blijven verweesd achter. Heel zielig, maar toch nemen ze de verantwoordelijkheid op zich om de voorstelling verder te laten gaan en het leven in het dorp voort te zetten."

Zware opdracht

Dat het hier onvoorbereide spelers betreft maakt deze voorstelling wel veel complexer dan 'Mona'. Batelaan geeft toe dat het een zware opdracht is voor de kinderen. Maar, zegt hij, hij wil handelen in vertrouwen. "We hoeven niet bang te zijn voor het onverwachte en onvoorspelbare, we kunnen meer dan we denken. Dat geldt natuurlijk voor kinderen die echt in de steek gelaten worden. Omgekeerd zie ik vaak heel overmoedige kinderen. Wie is er niet ooit eens weggelopen na een ruzie met het idee 'ik kan het zelf wel, ik heb die ouders niet nodig!' Ik vind het daarom ook interessant om de kinderen in het publiek te confronteren met de vraag: stel nou dat je ouders echt weggaan?"

We zijn allemaal – op een enkele uitzondering na – toch aan het eind van de straat weer omgekeerd met onze knapzakjes. Deze voorstelling gaat over die wederzijdse afhankelijkheid tussen kind en ouder. Dat vind ik mooi om invoelbaar te maken.”

‘Zo kaal mogelijk: alleen het meisje, het verhaal en het publiek’

Festival Boulevard, van 4 tot 14 augustus, biedt een rijkgeschakeerd programma, vol (internationale) **voorstellingen voor jong en oud**. Naast theater voor volwassenen (met en zonder kinderen) zijn er ook veel voorstellingen voor kinderen, waaronder een herneming van het legendarische ‘Priemgeval’ (11+) van Theater Artemis (over hoe het is om elf te zijn) en de dromerige dansvoorstelling ‘Chotto Dosh’ (8+) van de vermaarde Britse choreograaf Akram Khan. Zie het volledige programma www.festivalboulevard.nl

Mona, NTJong ism Jeugdtheaterschool Rabarber, regie Alexandra Broeder, www.ntjong.nl

PROGRAMMA

weggingen en wat er daarna gebeurde (8+), Theater Artemis en Het Zuidelijk Toneel, www.artemis.nl

INKTZWART

Onze zuiderburen hebben een langere traditie in serieus theater met kinderen. Boulevard toont ook de indringende voorstelling ‘Five easy pieces’, een regie van Milo Rau bij het Gentse gezelschap Campo. Het is een **interpretatie van de Dutrouxaffaire door kinderen**. In de setting van een castingsessie stappen de kinderen steeds in en uit hun personages – sleutelfiguren uit de Dutroux affaire. Zo ontstaat er een aangrijpende reconstructie van deze inktzwarte bladzijde uit de Belgische geschiedenis.

In ‘Hoe de grote mensen weggingen en wat er daarna gebeurde’ nemen de kinderen het heft in handen.

FOTO KURT VAN DER ELST